

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: Proměny uměleckého zobrazení bitvy u Stalingradu

Autor práce: Jaromír Tomek, Učitelství pro střední školy – ruský jazyk a literatura

Učitelství pro střední školy – dějepis

Jaromír Tomek se ve své diplomové práci zaměřil na stalingradskou bitvu a způsoby, jakými byla zobrazena v různých filmových a literárních zpracováních. Student si stanovil následující cíle – stručně nastínit příčiny, průběh a důsledky stalingradské bitvy, zasadit ji do kontextu Velké vlastenecké války a popsat motiv stalingradské bitvy v kultuře (literatura, film, sochařství, malířství, hudba), provést rozbor a porovnání vybraných děl s tematikou této bitvy (8 filmů, 4 knihy). V závěru práce autor správně konstatuje, že se mu stanovených cílů podařilo dosáhnout.

Počátek práce je věnován historickým faktům týkajícím se bitvy o Stalingrad. Následuje obsáhlejší část, v níž student přináší výčet (nejen) uměleckých děl, v nichž je motiv stalingradské bitvy přítomen, přičemž kromě literatury a filmu, zmiňuje též malířství, hudbu, ale i folklór a počítačové hry. Do této části diplomové práce je vhodně zařazena i kapitola *Město Volgograd jako symbol bitvy u Stalingradu*, která nejen poukazuje na význam válečných událostí, které se zde odehrály, ale především dokresluje vztah ke stalingradské bitvě, jenž se projevuje i v uměleckých dílech dále v práci analyzovaných a doplňuje k výčtu ohlasů na bitvu pro poválečný Volgograd neodmyslitelné sochařství.

Na dalších téměř šedesáti stranách práce se autor zabývá rozbohem některých filmů a knih zobrazujících stalingradskou bitvu. Snad až příliš velká pozornost je věnována líčení děje filmů a literárních děl a biografii tvůrců ve chvílích, kdy student opouští stalingradské téma (např. životní osudy Viktora Někrasova na str. 29, názor na antisemitismus v románu *Život a osud Vasilije Grossmana* na str. 42). V kapitolách o novějších filmech je třeba ocenit, že autor zařazuje i ohlasy z různých recenzí. Komparace filmů a románů přináší několik podnětných zjištění. Zvláště v případě porovnání zobrazení sovětského a německého vojáka by bylo zajímavé zahrnout do vzorku vybraných děl ještě novelu *Близкие друзья* od Jevgenije Vodolazkina.

Diplomová práce má logickou strukturu. Autor prostudoval dostatečné množství zdrojů, v jejichž seznamu by snad bylo přehlednější oddělit beletrii, memoáry a odbornou literaturu.

Za největší nedostatek diplomové práce Jaromíra Tomka považují velké množství překlepů (např. „Zajcev si krátce myslím, že Königa zabil.“ na str. 65, „Pokud jde společně více snajpru...“ na str. 67), gramatických chyb (např. „Všichni jsou zoufalý...“ na str. 73) a neobratných formulací, které v některých případech komplikují porozumění textu (např. „Když ji Tanja odvádí na přístaviště, je zasažena šrapnelem.“ na str. 65). V práci se objevují i formulace až úsměvné (např. „...oba muži ... představují jednu z nesvářených stran.“ na str. 66). Ještě obezřetněji by měl autor postupovat v případě názvů děl, jmen postav a tvůrců, na což doplatily *Laskavé bohyně* (str. 14), Steven Spielberg (str. 70), Vasilij Zajcev (str. 15) nebo *Psi, chcete žít věčně?* (str. 6, 33, 52).

Objevují se i nepřesnosti faktografické, neboť hodnocení na Česko-Slovenské filmové databázi pro snímek *Nepřítel před branami* je o 4 % vyšší, než uvádí autor, a lze se domnívat, že se hodnocení v posledních měsících příliš neměnilo (avšak z práce se nedá zjistit, s jak starými údaji bylo v tomto případě nakládáno, jelikož autor tyto údaje neopatřil citací). V souvislosti s tím vzniká jedna z otázek k obhajobě: Z jakého zdroje byla čerpána informace, že Milan Šteindler byl pomocným režisérem filmu *Stalingrad* z roku 1993 a že tento film vznikl v koprodukcí Německa, Česka a Švédska (obojí na str. 62)?

Z práce je patrné autorovo zaujetí pro téma, v němž se dobře orientuje. Student prokázal, že zvládá uvažovat o uměleckém ztvárnění bitvy o Stalingrad mnohovrstevnatě a pracovat s různými zdroji informací a neopomíjet ani cizojazyčné zdroje. Bohužel poněkud utrpěla jazyková stránka textu, což zbytečně snižuje úroveň diplomové práce. Důslednější práce se zdroji a s citacemi by též byla žádoucí.

Další otázky k obhajobě: Podle jakého klíče byly k rozboru v diplomové práci filmy a romány vybrány?

V závěru práce se objevuje zmínka o tom, že „Úryvky a vybrané scény by bylo možné použít při výuce dějepisu.“ (str. 93) – které scény a ze kterých filmů by autor pro tuto příležitost vybral?

Navrhované hodnocení:

V Hradci Králové, 21. 8. 2017

Mgr. Jaroslav Sommer